

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
MACIEJA SZPUNARA
przedstawiona w dniu 23 kwietnia 2020 r.¹

Sprawa C-73/19

**Belgische Staat, reprezentowane przez Minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse handel,
Belgische Staat, reprezentowane przez Directeur-Generaal van de Algemene Directie Economische Inspectie,
Directeur-Generaal van de Algemene Directie Economische Inspectie
przeciwko
Movic BV,
Events Belgium BV,
Leisure Tickets & Activities International BV**

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez hof van beroep te Antwerpen (sąd apelacyjny w Antwerpii, Belgia)]

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Jurysdykcja i wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych – Pojęcie „spraw cywilnych i handlowych” – Powództwo o zaniechanie wniesione przez organ władzy publicznej w celu ochrony interesów konsumentów

I. Wprowadzenie

1. W wyroku z dnia 1 października 2002 r., Henkel², Trybunał uznał, że w zakres pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”, które wyznacza zakres stosowania większości aktów prawa prywatnego międzynarodowego Unii, wchodzi spór, w ramach którego stowarzyszenie ochrony konsumentów wniosło powództwo o zaniechanie stosowania nieuczciwych warunków umownych. W swoim odesłaniu prejudycjalnym sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o ustalenie, czy pojęcie to obejmuje również spór, w ramach którego organy władzy publicznej państwa członkowskiego wnoszą powództwo dotyczące nieuczciwych praktyk rynkowych lub nieuczciwych praktyk handlowych.

¹ Język oryginału: francuski.

² C-167/00, EU:C:2002:555, pkt 30.

II. Ramy prawne

A. Prawo Unii

2. Zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012/WE³ ma ono zastosowanie „w sprawach cywilnych i handlowych, niezależnie od rodzaju sądu. Nie obejmuje ono w szczególności spraw podatkowych, celnych, administracyjnych ani spraw dotyczących odpowiedzialności państwa za działania lub zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej (acta iure imperii)”.

B. Prawo belgijskie

1. Ustawa z dnia 30 lipca 2013 r.

3. Artykuł 5 ust. 1 wet van 30 juli 2013 betreffende de verkoop van toegangsbewijzen tot evenementen (ustawy z dnia 30 lipca 2013 r. w sprawie sprzedaży biletów wstępu na wydarzenia) (*Belgisch Staatsblad* z dnia 6 września 2013 r., s. 63069, zwanej dalej „ustawą z dnia 30 lipca 2013 r.”) zakazuje regularnej odprzedaży biletów wstępu, oferowania do regularnej odprzedaży, a także udostępniania środków, które będą wykorzystywane do regularnej odprzedaży. Ponadto w art. 5 ust. 2 tej ustawy zakazano okazjonalnej odprzedaży biletów wstępu po cenie wyższej od ich ustalonej ceny.

4. Zgodnie z art. 14 omawianej ustawy prezes sądu gospodarczego stwierdza istnienie czynu stanowiącego naruszenie art. 5 tej ustawy i nakazuje jego zaniechanie. Przepis ten przewiduje, że powództwo o zaniechanie jest wnoszone z inicjatywy ministra lub Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie [dyrektora generalnego dyrekcji generalnej do spraw kontroli, mediacji, federalnej służby publicznej do spraw gospodarki, MŚP (małych i średnich przedsiębiorstw), osób samozatrudnionych i energii], lub zainteresowanych podmiotów.

2. Kodeks handlowy

5. Księga VI Wetboek van economisch recht (kodeksu handlowego) z dnia 28 lutego 2013 r. (w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych stanowiących tło powstania sporu będącego przedmiotem postępowania głównego, zwanego dalej „WER”) zawiera w tytule 4 rozdział 1, dotyczący „Nieuczciwych praktyk handlowych wobec konsumentów”, w którego art. VI.92–VI.100 dokonano transpozycji dyrektywy 2005/29/WE⁴. W tym kontekście, w szczególności w art. VI.100, VI.97, VI.99 i VI.93 tego kodeksu, zdefiniowano nieuczciwe praktyki handlowe.

6. Zgodnie z art. XVII.1 WER prezes sądu gospodarczego stwierdza istnienie czynu, nawet karalnego, stanowiącego naruszenie przepisów tego kodeksu, z zastrzeżeniem określonych powództw szczególnych, i nakazuje jego zaniechanie. W art. XVII.7 WER przewidziano, że powództwo oparte na art. XVII.1 tego kodeksu jest wnoszone z inicjatywy między innymi zainteresowanych stron, ministra lub dyrektora generalnego dyrekcji generalnej do spraw kontroli, mediacji, federalnej służby publicznej do spraw gospodarki, MŚP, osób samozatrudnionych i energii oraz stowarzyszenia działającego na rzecz ochrony interesów konsumentów, gdy występuje ono w obronie ich interesów zbiorowych, zdefiniowanych w statucie stowarzyszenia.

3 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1).

4 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. 2005, L 149, s. 22).

III. Postępowanie główne, pytanie prejudycjalne i postępowanie przed Trybunałem

7. W 2016 r. władze belgijskie wystąpiły z dwoma żądaniami w przedmiocie środka tymczasowego o nakazanie zaniechania szkodliwych praktyk przeciwko pozwanym, Movic BV, Events Belgium BV, Leisure Tickets & Activities International BV, będącym spółkami prawa niderlandzkiego.

8. Żądania te miały na celu

- w pierwszej kolejności, uzyskanie stwierdzenia, że pozwane oferowały do odprzedaży w Belgii, za pośrednictwem prowadzonych przez nie stron internetowych, biletów wstępu na wydarzenia po cenie wyższej od wskazanej przez pierwotnego sprzedawcę, usuwając jednocześnie pierwotną cenę i nazwę pierwotnego sprzedawcy, oraz że czyny te stanowiły naruszenie przepisów art. 4 § 1, art. 5 § 1 i art. 5 § 2 ustawy z dnia 30 lipca 2013 r. oraz art. VI.100, VI.97, VI.99 i VI.93 WER, w danym przypadku w związku z art. 193b–193g księgi 6 Nederlands Burgerlijk Wetboek (niderlandzkiego kodeksu cywilnego);
- w drugiej kolejności, nakazanie zaniechania tych naruszeń;
- w trzeciej kolejności, zarządzenie środka w postaci publikacji wydanego orzeczenia na koszt spółek prawa niderlandzkiego;
- w czwartej kolejności, nałożenie kary pieniężnej w wysokości 10 000 EUR za każde naruszenie stwierdzone po doręczeniu wyroku, i wreszcie,
- w piątej kolejności, orzeczenie, że naruszenia będą mogły być stwierdzone w zwykłym protokole sporządzonym zgodnie z art. XV.2 i nast. WER przez zaprzysiężonego urzędnika Algemene Directie Economische Inspectie [ogólnej dyrekcji ds. inspekcji handlowej].

9. Pozwane podniosły zarzut braku jurysdykcji międzynarodowej sądów belgijskich, twierdząc, że władze belgijskie działały w ramach wykonywania władzy publicznej, w związku z czym żądania te nie były objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012. Zarzut ten został uwzględniony w pierwszej instancji.

10. Strona powodowa wniosła apelację do hof van beroep te Antwerpen (sądu apelacyjnego w Antwerpii, Belgia). W tych okolicznościach sąd ów postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy postępowanie w przedmiocie powództwa zmierzającego do uzyskania stwierdzenia istnienia stanowiących naruszenie praktyk rynkowych i/lub handlowych w stosunku do konsumentów i spowodowania ich zaniechania, które to postępowanie zostało wszczęte na podstawie art. 14 [ustawy z dnia 30 lipca 2013 r.] i art. VII.7 [WER] przez władze belgijskie przeciwko spółkom niderlandzkim kierującym z terytorium Niderlandów swoją ofertę odprzedaży biletów na wydarzenia odbywające się w Belgii za pośrednictwem portali internetowych głównie do belgijskich klientów, jest sprawą cywilną lub handlową w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia [nr 1215/2012], a także czy wydane w takim postępowaniu orzeczenie sądu może z tych względów zostać objęte zakresem stosowania tego rozporządzenia?”.

11. Pozwane, rząd belgijski oraz Komisja Europejska przedstawiły uwagi na piśmie. Te same zainteresowane strony były reprezentowane na rozprawie, która odbyła się w dniu 29 stycznia 2020 r.

IV. Analiza

12. Poprzez swoje pytanie prejudycjalne sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 jest objęty spór pomiędzy organami państwa członkowskiego a podmiotami prawa prywatnego mającymi siedzibę w innym państwie członkowskim, w ramach którego organy te żądają, po pierwsze, stwierdzenia istnienia naruszeń stanowiących w szczególności nieuczciwe praktyki handlowe, po drugie, nakazania zaniechania tych naruszeń, po trzecie, zarządzenia środka w postaci publikacji orzeczenia na koszt pozwanych, po czwarte, nałożenia kary pieniężnej w określonej wysokości za każde naruszenie stwierdzone po doręczeniu wyroku oraz, po piąte, orzeczenia, że naruszenia mogą zostać stwierdzone w zwykłym protokole sporządzonym przez zaprzysiężonego urzędnika jednego z rzeczonych organów.

13. Chociaż wydaje się, że żądania te dotyczą zarówno nieuczciwych praktyk rynkowych, jak i nieuczciwych praktyk handlowych, sąd odsyłający nie wyjaśnia, w jaki sposób praktyki te są ze sobą powiązane. Podczas rozprawy rząd belgijski i jedna z pozwanych wskazały, że ustawa z dnia 30 lipca 2013 r. stanowi *lex specialis* w stosunku do WER. Wnioskuje z tego, że w braku owej *lex specialis* każde naruszenie stanowiłoby nieuczciwą praktykę handlową. Ponadto wydaje się, że obydwa akty ustawodawcze mają ten sam cel, a mianowicie ochronę interesów konsumentów, i kierują się analogiczną logiką.

14. Co więcej, sformułowanie pytania prejudycjalnego może co prawda sugerować, że sąd odsyłający zastanawia się jedynie nad żądaniami dotyczącymi stwierdzenia istnienia naruszeń i nakazania ich zaniechania. Niemniej jednak sąd odsyłający, aby móc stwierdzić, iż posiada jurysdykcję do rozpoznania sporu w postępowaniu głównym w oparciu o jedną z podstaw jurysdykcji przewidzianych w rozporządzeniu nr 1215/2012⁵, musi ustalić, że żadne z żądań podniesionych przez władze belgijskie nie może spowodować wyłączenia tego sporu, w całości lub w części, z przedmiotowego zakresu stosowania tego rozporządzenia.

15. Ponadto ze sformułowania pytania prejudycjalnego wynika, że sąd odsyłający zastanawia się również, czy orzeczenie co do istoty wydane w sporze w postępowaniu głównym będzie objęte przedmiotowym zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012. Chociaż można mieć wątpliwości, czy odpowiedź na to pytanie jest niezbędna do wydania przez ten sąd orzeczenia w przedmiocie zarzutu braku jurysdykcji międzynarodowej, należy zauważyć, że orzeczenie co do istoty dotyczyć będzie wszystkich żądań podniesionych przed wspomnianym sądem.

16. Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym oraz z uwag stron wynika, że istnieje zasadnicza wątpliwość co do tego, czy wykonywanie przysługującej organowi władzy publicznej kompetencji do wniesienia powództwa mającego na celu położenie kresu naruszeniom ustawy z dnia 30 lipca 2013 r. i przepisów księgi VI WER stanowi czynność podjętą w ramach wykonywania władzy publicznej. W tym kontekście przedmiotem dyskusji są następujące kwestie: po pierwsze, w przeciwieństwie do wszelkich innych osób, władze belgijskie nie są zobowiązane do wykazania, że posiadają własny interes we wszczęciu sporu takiego jak spór stanowiący przedmiot postępowania głównego, po drugie, osoby prawa prywatnego nie dysponują uprawnieniami dochodzeniowymi przysługującymi tym organom, a po trzecie, wspomniane organy posiadają takie uprawnienia również w ramach postępowania egzekucyjnego.

⁵ Winieniem również zauważyć, że sąd odsyłający nie stwierdza wyraźnie, na jaką podstawę jurysdykcji przewidzianą w rozporządzeniu nr 1215/2012 władze belgijskie pragną powołać się w postępowaniu głównym. Na rozprawie organy te wyjaśniły, że powództwo zostało wniesione do sądu odsyłającego na podstawie art. 7 pkt 2 tego rozporządzenia, czyli jako do sądu właściwego w sprawach dotyczących czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego w oparciu o łącznik miejsca, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę. Mimo to owo uściślenie nie może prowadzić do udzielenia na niniejsze pytanie prejudycjalne odpowiedzi zróżnicowanej ze względu na wystąpienie pewnych okoliczności lub ich brak. Jak już miałem okazję zauważyć w innym kontekście, zakres stosowania *ratione materiae* rozporządzenia nr 1215/2012, określony w art. 1 tego rozporządzenia, jest taki sam w odniesieniu do wszystkich podstaw jurysdykcji przewidzianych w omawianym rozporządzeniu. Zobacz moja opinia w sprawie Rina, C-641/18, EU:C:2020:3, pkt 23.

17. W celu udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne przypomnę na wstępie orzecznictwo mające znaczenie dla wykładni pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 (część A). Następnie, w świetle tego orzecznictwa, przeanalizuję aspekty omawiane przez strony i ich wpływ na odpowiedź, jakiej należy udzielić na pytanie prejudycjalne, a mianowicie te dotyczące interesu, w jakim działa organ publiczny (część B), uprawnień dochodzeniowych, jakimi dysponuje ten organ (część C), oraz kompetencji omawianego organu w ramach postępowania egzekucyjnego (część D).

A. Sprawy cywilne i handlowe

18. Zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 rozporządzenie to ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych (zdanie pierwsze), nie ma natomiast zastosowania ani do spraw podatkowych, celnych lub administracyjnych ani do odpowiedzialności państwa za działania w wykonywaniu władzy publicznej (*acta iure imperii*) (zdanie drugie).

19. Pojęcie „spraw cywilnych i handlowych” wyznacza zatem przedmiotowy zakres stosowania rozporządzenia nr 1215/2012 na zasadzie przeciwieństwa do pojęć odnoszących się do prawa publicznego. Rozróżnienie pomiędzy sporami objętymi pojęciem „spraw cywilnych i handlowych” a tymi, które do nich nie należą, opiera się na okoliczności, że to właśnie sprawowanie przez jedną ze stron sporu władztwa publicznego powoduje wyłączenie takiego sporu z tego zakresu stosowania⁶.

20. Podążając tym samym tokiem myślenia, Trybunał stwierdził wielokrotnie, że chociaż pewne spory między organem władzy publicznej a podmiotem prawa prywatnego mogą być objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012, to inaczej jest w sytuacji, gdy organ władzy publicznej wykonuje swoje władztwo publiczne⁷.

21. Aby ustalić, czy ma to miejsce, należy zbadać elementy charakteryzujące stosunek prawny między stronami sporu i przedmiot tego sporu⁸, względnie, alternatywnie, jak wynika z niektórych wyroków Trybunału⁹, podstawę powództwa wytoczonego w ramach tego sporu oraz mające do niego zastosowanie zasady postępowania.

22. Korzystanie z prerogatyw władzy publicznej, mogące spowodować wyłączenie sporu z zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012, może mieć miejsce, po pierwsze, w ramach stosunku prawnego istniejącego między organem a podmiotem prawa prywatnego, w którym spór ten ma swoje źródło, lub po drugie, w ramach procedury ustanowionej dla rozpoznania omawianego sporu¹⁰.

23. To właśnie w świetle tych wyjaśnień zawartych w orzecznictwie należy ustalić, biorąc pod uwagę najważniejsze aspekty sporu pomiędzy stronami, czy spór stanowiący przedmiot postępowania głównego należy do zakresu pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”.

6 Zobacz moja opinia w sprawie Rina, C-641/18, EU:C:2020:3, pkt 59.

7 Zobacz wyroki: z dnia 11 kwietnia 2013 r., Sapir i in., C-645/11, EU:C:2013:228, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 12 września 2013 r., Sunico i in., C-49/12, EU:C:2013:545, pkt 34.

8 Zobacz wyrok z dnia 18 października 2011 r., Realchemie Nederland, C-406/09, EU:C:2011:668, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo.

9 Zobacz w szczególności wyrok z dnia 28 lipca 2016 r., Siemens Aktiengesellschaft Österreich, C-102/15, EU:C:2016:607, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo.

10 W tym względzie w doktrynie zauważono, że co do zasady nie wydaje się, aby kryterium dotyczące przedmiotu sporu oraz kryterium dotyczące podstawy wytoczonego powództwa i mających do niego zastosowanie zasad postępowania były wykorzystywane w orzecznictwie Trybunału w celu wyłączenia sporu z zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012. Zobacz G. Van Calster, *European Private International Law*, Hart Publishing, Oxford, Portland, 2016, s. 38.

B. W przedmiocie interesu, w jakim działa organ władzy publicznej

24. Strony spierają się w szczególności o to, czy ze względu na szczególne cechy interesu, w jakim działają władze belgijskie, spór, w którym wnoszą one o stwierdzenie istnienia nieuczciwych praktyk rynkowych lub nieuczciwych praktyk handlowych oraz o nakazanie zaniechania tych praktyk jest objęty zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”.

25. Co się bowiem tyczy pozwanych, to twierdzą one, że władze belgijskie wnoszą powództwa o zaniechanie w ramach realizacji celu ochrony interesu ogólnego. W tym celu władze te posiadają prerogatywy bezpośrednio przyznane im przez ustawodawcę krajowego i działają zatem w ramach wykonywania władzy publicznej. W przeciwieństwie do wszelkich innych osób pragnących wnieść powództwo o zaniechanie na podstawie art. 14 ustawy z dnia 30 lipca 2013 r. i art. XVII.7 WER władze belgijskie nie są zobowiązane do wykazania, że posiadają własny interes w wytoczeniu powództwa.

26. Rząd belgijski przyznaje, że władze belgijskie bronią interesu ogólnego. Uściśla on jednak, że interes ten polega na zapewnieniu poszanowania przepisów obowiązujących w dziedzinie praktyk handlowych, których celem jest ochrona prywatnych interesów zarówno przedsiębiorców, jak i konsumentów.

27. Należy zatem ustalić, czy spór jest wyłączony z zakresu pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” ze względu na fakt, po pierwsze, że spór ten został wszczęty przez organ publiczny w obronie interesu ogólnego, po drugie, że ustawodawca wyraźnie przyznał uprawnienie do wszczęcia rzeczonego sporu temu organowi, i po trzecie, że każda inna osoba pragnąca wszcząć taki spór musi móc wykazać posiadanie interesu własnego.

1. Wykonywanie zadań publicznych w interesie ogólnym

28. W wyroku Pula Parking¹¹ Trybunał uznał, że spór dotyczący pobierania przez spółkę należącą do jednostki samorządu terytorialnego opłaty za postój, który doprowadził do odesłania prejudycjalnego, jest objęty zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”, mimo że zarządzanie parkingiem publicznym i pobieranie tej opłaty stanowią, jak wynika z tego wyroku, zadanie o znaczeniu lokalnym.

29. Z wyroku tego wynika zatem, że „działanie w interesie, który jest porównywalny z interesem ogólnym lub publicznym” nie oznacza automatycznie „działania w ramach wykonywania władzy publicznej” w rozumieniu orzecznictwa odnoszącego się do art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012¹².

2. Prerogatywy przyznane bezpośrednio przez akt ustawodawczy

30. Jedna z pozwanych wydaje się rozumieć orzecznictwo Trybunału w ten sposób, że można rozróżnić dwa przypadki, w których spór nie jest objęty pojęciem „spraw cywilnych i handlowych”. Po pierwsze, gdy organ korzysta z prerogatyw wykraczających poza zakres przepisów powszechnie obowiązujących w stosunkach między jednostkami, a po drugie, jak pokazują wyroki Baten¹³ i Blijdenstein¹⁴, gdy kompetencje organu opierają się na przepisach, na podstawie których ustawodawca w sposób szczególny przyznał mu własne prerogatywy. Pozwana ta wydaje się zatem podnosić, że jeżeli władze belgijskie działają wyłącznie z tego względu, że ustawodawca wyznaczył im takie zadanie, to w konsekwencji działają w ramach wykonywania prerogatyw władzy publicznej.

¹¹ Zobacz wyrok z dnia 9 marca 2017 r., C-551/15, EU:C:2017:193, pkt 35.

¹² Zobacz również moja opinia w sprawie Rina, C-641/18, EU:C:2020:3, pkt 79.

¹³ Wyrok z dnia 14 listopada 2002 r., C-271/00, EU:C:2002:656.

¹⁴ Wyrok z dnia 15 stycznia 2004 r., C-433/01, EU:C:2004:21.

31. Jednakże w wyroku Pula Parking¹⁵ Trybunał orzekł już, że sam fakt, iż pewne uprawnienia zostały przyznane, a nawet przekazane, za pomocą aktu władztwa publicznego, nie oznacza, że wykonywanie tych uprawnień wymaga wykonywania prerogatyw władzy publicznej. Podążając tym samym tokiem rozumowania, Trybunał uznał w wyroku Sonntag¹⁶, że okoliczność, iż nauczyciel szkoły publicznej ma status urzędnika i działa w takim charakterze, nie może być decydująca dla uznania, że zakres pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” nie obejmuje powództwa odszkodowawczego wniesionego przeciwko temu nauczycielowi – mimo że status urzędnika był przyznany za pomocą aktu władztwa publicznego.

32. Co się tyczy w szczególności ustawowego źródła uprawnień wykonywanych przez organ władzy publicznej, w odniesieniu do rozporządzenia (WE) nr 1393/2007¹⁷, w którym zdefiniowano jego zakres stosowania również poprzez pojęcie „spraw cywilnych i handlowych”, Trybunał wskazał w wyroku Fahrenbrock i in.¹⁸, że okoliczność, iż uprawnienie zostało wprowadzone przez ustawę, nie jest sama w sobie determinująca dla stwierdzenia, że państwo to wykonywało władztwo publiczne. Ocena ta nie została zakwestionowana w wyroku Kuhn¹⁹, który dotyczy wykładni pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” w kontekście rozporządzenia nr 1215/2012. W wyroku tym Trybunał, który uznał, że spór nie jest objęty zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”, nie ograniczył się do stwierdzenia, że państwo skorzystało z uprawnienia przyznanego mu bezpośrednio w krajowej ustawie, lecz zbadał pozycję, jaką państwo to zajmowało wobec jednostek w związku z wykonywaniem tego uprawnienia²⁰.

33. Ponadto bezsporne jest, że w wyrokach Baten²¹ i Blijdenstein²², przytoczonych przez jedną z pozwanych, Trybunał orzekł, iż jeżeli powództwo opiera się na przepisach, na podstawie których ustawodawca przyznał podmiotowi publicznemu własne prerogatywy, powództwa tego nie można uznać za wchodzące w zakres pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu orzecznictwa dotyczącego pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”.

34. Jednakże z tych dwóch wyroków nie wynika, że sam fakt wykonywania *uprawnienia* lub *kompetencji*, które ustawodawca w sposób szczególny powierzył organowi władzy publicznej, oznacza automatycznie skorzystanie z *prerogatyw władzy publicznej*. We wspomnianych wyrokach Trybunał uznał, że dane powództwa należą do zakresu pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”, mimo że władze skorzystały z przyznanego im bezpośrednio przez ustawodawcę prawa do wniesienia powództwa na podstawie przepisów dotyczących wyłącznie organów władz publicznych²³. Elementem decydującym dla przyjęcia, że owe powództwa szczególne są objęte zakresem tego pojęcia, był fakt, iż poprzez odesłanie do przepisów prawa cywilnego przepisy te nie stawiały organów władz publicznych w sytuacji prawnej stanowiącej odstępstwo od zasad prawa powszechnego. Organy te nie wykonywały zatem prerogatyw władzy publicznej.

15 Wyrok z dnia 9 marca 2017 r., C-551/15, EU:C:2017:193, pkt 35.

16 Zobacz wyrok z dnia 21 kwietnia 1993 r., C-172/91, EU:C:1993:144, pkt 21.

17 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (doręczanie dokumentów) oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 (Dz.U. 2007, L 324, s. 79).

18 Zobacz wyrok z dnia 11 czerwca 2015 r., C-226/13, C-245/13 i C-247/13, EU:C:2015:383, pkt 56.

19 Wyrok z dnia 15 listopada 2018 r., C-308/17, EU:C:2018:911.

20 Zobacz wyrok z dnia 15 listopada 2018 r., Kuhn, C-308/17, EU:C:2018:911, pkt 37, 38.

21 Zobacz wyrok z dnia 14 listopada 2002 r., C-271/00, EU:C:2002:656, pkt 36.

22 Zobacz wyrok z dnia 15 stycznia 2004 r., C-433/01, EU:C:2004:21, pkt 20.

23 Zobacz wyroki: z dnia 14 listopada 2002 r., Baten, C-271/00, EU:C:2002:656, pkt 32; z dnia 15 stycznia 2004 r., Blijdenstein, C-433/01, EU:C:2004:21, pkt 21. Zobacz także A. Briggs, *Civil Jurisdiction and Judgments*, Informa law from Routledge, wydanie 6, Taylor & Francis Group, New York, 2015, s. 61. W odniesieniu do wyroku Baten zob. podobnie C. Toader, *La notion de matière civile et commerciale, Europa als Rechts- und Lebensraum: Liber amicorum für Christian Kohler zum 75. Geburtstag am 18. Juni 2018*, pod redakcją B. Hess, E. Jayme, H.P. Mansel, Verlag Ernst und Werner Gieseking, Bielefeld, 2018, s. 523.

35. W konsekwencji nie wystarczy stwierdzić, że zgodnie z ustawodawstwem krajowym organowi władzy publicznej przysługują określone uprawnienia lub kompetencje, z których na podstawie tego ustawodawstwa krajowego nie korzysta każdy podmiot prawa prywatnego. Aby stosowanie rozporządzenia nr 1215/2012 było wyłączone, ów organ publiczny musi wykonywać prerogatywy władzy publicznej w rozumieniu ustalonym przez Trybunał w jego orzecznictwie. W tym kontekście nie należy zapominać, że pojęcie „spraw cywilnych i handlowych” jest autonomicznym pojęciem prawa Unii. Kwestia, czy wykonywanie uprawnień lub kompetencji stanowi przejaw prerogatyw władzy publicznej, nie może zależeć wyłącznie od badania ustawodawstwa krajowego, któremu podlega organ władzy publicznej, oraz od stwierdzenia, że ustawodawstwo to przewiduje różnice w zakresie systemu prawnego mającego zastosowanie do niektórych osób²⁴, chociaż zapoznanie się z rzezonym ustawodawstwem może okazać się użyteczne na potrzeby ustalenia zakresu kompetencji, jakich użył ten organ władzy publicznej²⁵. Ponadto odwołanie się do jednego tylko ustawodawstwa jest często wystarczające dla określenia, jakie uprawnienia lub kompetencje przysługują powszechnie podmiotom prawa prywatnego.

36. Pozostaje mi jedynie zbadanie, czy okoliczność, że organ władzy publicznej jest zwolniony z obowiązku wykazania, iż posiada własny interes we wniesieniu powództwa o zaniechanie, stanowi prerogatywę władzy publicznej w rozumieniu orzecznictwa Trybunału.

3. Czy zwolnienie z obowiązku wykazania posiadania własnego interesu stanowi prerogatywę władzy publicznej?

37. Zgodnie z ustawodawstwem belgijskim organ władzy publicznej wydaje się zwolniony z obowiązku wykazania, że poprzez wniesienie powództwa o nakazanie zaniechania organ ten broni własnego interesu lub własnego prawa. Natomiast osoba fizyczna, aby móc wnieść takie powództwo, musi mieć status „zainteresowanej strony” w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 lipca 2013 r. i WER.

38. Z odesłania prejudycjalnego wynika jednak, że przynajmniej co się tyczy WER, który wdraża dyrektywę 2005/29, powództwo o zaniechanie mogą wnieść również ugrupowania posiadające osobowość prawną, a także, pod pewnymi warunkami, stowarzyszenia działające na rzecz ochrony interesów konsumentów. Takie stowarzyszenie nie broni własnego interesu ani własnego prawa. Działa ono raczej w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów lub interesu ogólnego i to ustawodawca przyznaje mu możliwość wniesienia powództwa o zaniechanie na podstawie przepisów takich jak art. XVII.7 WER.

39. Jeśli chodzi o interes prawny, a w konsekwencji aspekty proceduralne, o których przesądza interes, w jakim zostało wytoczone powództwo, takie jak locus standi lub dopuszczalność powództwa, sytuacja prawna organu władzy publicznej jest zatem porównywalna z sytuacją prawną stowarzyszenia ochrony konsumentów. Takie stowarzyszenie może również wnieść powództwo o nakazanie zaniechania, nie posiadając interesu własnego.

²⁴ Ścisłe stosowanie takiej wykładni skutkowałoby bowiem tym, że decyzje podjęte przez ustawodawcę jednego państwa członkowskiego co do zakresu uprawnień organu władzy publicznej w porównaniu do tych, którymi dysponują podmioty prawa prywatnego, przesądzałyby o zastosowaniu rozporządzenia nr 1215/2012. Tymczasem z orzecznictwa wynika, że kwalifikacja danego uprawnienia jako prerogatywy władzy publicznej na podstawie ustawodawstwa jednego państwa członkowskiego nie może determinować możliwości stosowania tego rozporządzenia. Zobacz podobnie wyroki: z dnia 16 grudnia 1980 r., Ruffer, 814/79, EU:C:1980:291, pkt 11; z dnia 21 kwietnia 1993 r., Sonntag, C-172/91, EU:C:1993:144, pkt 22, 25. Ponadto, jakkolwiek w odniesieniu do uznawania i wykonywania orzeczeń można prawdopodobnie łatwo zidentyfikować tylko jedno właściwe ustawodawstwo krajowe, to jednak inaczej jest w przypadku badania przeprowadzanego w chwili wszczęcia postępowania w celu ustalenia, czy sąd, do którego wniesiono sprawę, jest właściwy do wydania orzeczenia.

²⁵ Zobacz moja opinia w sprawie Rina, C-641/18, EU:C:2020:3, pkt 89 i przytoczone tam piśmiennictwo.

40. W tym kontekście należy przypomnieć, że w wyroku Henkel²⁶ Trybunał wypowiedział się w ten sposób, iż spór, w ramach którego stowarzyszenie wnosi powództwo w interesie zbiorowym na rzecz konsumentów, jest objęty pojęciem „spraw cywilnych i handlowych”, ponieważ powództwo to nie dotyczy w żaden sposób wykonywania prerogatyw wykraczających poza zakres przepisów powszechnie obowiązujących w stosunkach między jednostkami.

41. Można by argumentować, że sprawa, w której zapadł wyrok Henkel²⁷, dotyczyła powództwa o zaniechanie stosowania nieuczciwych warunków umownych, opartego na dyrektywie 93/13/EWG²⁸, podczas gdy niniejsza sprawa dotyczy powództwa o zaniechanie nieuczciwych praktyk handlowych, opartego na dyrektywie 2005/29. Należy jednak przypomnieć, że Trybunał potwierdził wykładnię przyjętą w wyroku w sprawie Henkel²⁹ w kontekście innego aktu prawa prywatnego międzynarodowego Unii, a mianowicie rozporządzenia (WE) nr 864/2007³⁰, którego pojęcia należy interpretować w sposób spójny z pojęciami rozporządzenia nr 1215/2012³¹. Dokładniej rzecz ujmując, Trybunał orzekł, że pojęcie „spraw cywilnych i handlowych” obejmuje „powództwo o zaprzestanie [stosowania nieuczciwych warunków umownych], o którym mowa w dyrektywie 2009/22[WE]^[32]”.

42. W tym względzie, zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy 2009/22, jej celem jest zbliżenie przepisów krajowych odnoszących się do powództw o zaprzestanie szkodliwych praktyk, określonych w tej dyrektywie, mających na celu ochronę zbiorowych interesów konsumentów, wymienionych w załączniku I. Z przepisu tego wynika, że powództwo o zaniechanie nieuczciwych praktyk handlowych w rozumieniu dyrektywy 2005/29 stanowi również powództwo, o których mowa w dyrektywie 2009/22.

43. Co więcej, bez znaczenia jest okoliczność, że to organy władzy publicznej wniosły powództwo do sądu odsyłającego w postępowaniu głównym. Przede wszystkim zgodnie z art. 3 dyrektywy 2009/22 w związku z jej art. 2 do sądów lub organów administracyjnych wyznaczonych w tym celu przez państwo członkowskie mogą zostać wniesione powództwa o zaprzestanie szkodliwych praktyk wnoszone przez „upoważnione podmioty”, czyli, po pierwsze, jedną lub więcej niezależnych instytucji publicznych, w państwach członkowskich, w których takie instytucje istnieją, lub, po drugie, organizacje, których celem jest ochrona zbiorowych interesów konsumentów. Powództwa o zaniechanie wnoszone przez te podmioty mogą służyć temu samemu celowi, czyli położeniu kresu niektórym praktykom w zbiorowym interesie konsumentów. W tych ramach prawnych niezależna instytucja publiczna może zatem pełnić względem przedsiębiorców tę samą funkcję co organizacje ochrony zbiorowych interesów konsumentów, których powództwa należą do zakresu pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”.

44. Poza tym art. 11 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2005/29 nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia w interesie konsumentów odpowiednich i skutecznych środków zwalczania nieuczciwych praktyk w celu zapewnienia zgodności z przepisami tej dyrektywy. Środki te obejmują przepisy prawne, zgodnie z którymi osoby lub organizacje, które na podstawie prawa krajowego mają uzasadniony interes w zwalczaniu nieuczciwych praktyk handlowych, w tym konkurencji, mogą, po pierwsze, wszcząć postępowanie sądowe w odniesieniu do tych nieuczciwych praktyk handlowych, i/lub, po drugie, zaskarżyć takie nieuczciwe praktyki handlowe przed organem administracyjnym właściwym do rozpatrywania skarg lub do wszczynania właściwych postępowań sądowych. Prawodawca Unii przewiduje zatem w szczególności model realizacji ochrony konsumentów,

26 Zobacz wyrok z dnia 1 października 2002 r., C-167/00, EU:C:2002:555, pkt 30.

27 Wyrok z dnia 1 października 2002 r., C-167/00, EU:C:2002:555.

28 Dyrektywa Rady z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29).

29 Zobacz wyrok z dnia 1 października 2002 r., C-167/00, EU:C:2002:555, pkt 29.

30 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (Rzym II) (Dz.U. 2007, L 199, s. 40).

31 Zobacz wyrok z dnia 28 lipca 2016 r., Verein für Konsumenteninformation, C-191/15, EU:C:2016:612, pkt 39.

32 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów (Dz.U. 2009, L 110, s. 30).

w którym organy administracyjne nie są właściwe do rozpoznawania skarg na nieuczciwe praktyki handlowe; organy te powinny natomiast podejmować działania przed sądami krajowymi w celu ochrony interesu konsumentów, co zrównuje je z podmiotami lub instytucjami wymienionymi również w art. 11 ust. 1 dyrektywy 2005/29.

45. Wreszcie, również poza kontekstem ochrony konsumentów, ustawodawstwa państw członkowskich zezwalają niekiedy organom władzy publicznej na wszczynanie postępowań przed sądami krajowymi mimo braku interesu własnego, mianowicie dla ochrony ogólnego, zbiorowego lub nawet indywidualnego interesu, w szczególności gdy chodzi o podmiot prawa prywatnego, który w ramach takiego postępowania byłby uważany za stronę słabszą³³. Uznanie, że taka sytuacja jest wyłączona z zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012, zmniejszyłoby rolę organów władz publicznych w sytuacjach transgranicznych, mimo że postępowania takie trudno odróżnić od postępowań wszczętych przez podmioty prawa prywatnego.

46. A zatem, biorąc pod uwagę wnioski wypracowane przez Trybunał w orzecznictwie dotyczącym pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”, organ władzy publicznej lub stowarzyszenie ochrony konsumentów, które występuje z powództwem o zaniechanie, znajdują się w sytuacji porównywalnej z sytuacją każdego zainteresowanego. Organ władzy publicznej jest co prawda zwolniony z obowiązku wykazania, że działa we własnym interesie. Jednakże z tego powodu nie korzysta on z żadnej prerogatywy, która mogłaby przyznawać mu kompetencje lub uprawnienia wypaczające cywilny lub handlowy charakter stosunku prawnego, w którym pozostaje z podmiotami prawa prywatnego, lub zmieniające przedmiot sporu, w ramach którego wniesiono powództwo o zaniechanie³⁴. Nie posiada on również takich kompetencji lub uprawnień w odniesieniu do ram proceduralnych ustanowionych dla rozpoznania sporu mającego swe źródło w tych stosunkach; ramy te są identyczne niezależnie od statusu stron tego postępowania³⁵.

4. Wniosek wstępny

47. Podsumowując tę część mojej analizy, uważam, że działanie w interesie ogólnym lub w interesie osoby trzeciej nie wyłącza automatycznie sporu z zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012³⁶. Sam fakt wykonywania uprawnienia lub kompetencji przyznanych bezpośrednio przez akt ustawodawczy również nie oznacza automatycznie takiego wyłączenia³⁷. Nie ma także znaczenia, że możliwość wniesienia powództwa przez organ władzy publicznej nie jest uzależniona od posiadania przezeń interesu własnego. Aby spór został wyłączony z zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012, prerogatywy te muszą wykraczać poza zakres przepisów powszechnie obowiązujących w stosunkach między jednostkami³⁸. Jak wynika z mojej analizy, przynajmniej jeśli chodzi o powództwa w dziedzinie nieuczciwych praktyk handlowych, wykonywanie uprawnień związanych z aspektami innymi niż interes, w którym działa organ władzy publicznej, locus standi i dopuszczalność wniesionego powództwa co do zasady nie stanowi wykonywania nadzwyczajnych prerogatyw tego rodzaju. W konsekwencji, z zastrzeżeniem zbadania uprawnień dochodzeniowych i wykonawczych, do których powrócę później, nic nie wskazuje na to, by spór w postępowaniu głównym dotyczył nadzwyczajnych prerogatyw.

33 W systemie prawnym mojego kraju, w prawie polskim, jest tak w przypadku prokuratora występującego w postępowaniach przed sądami cywilnymi.

34 Prawdą jest, że kwestia, czy władze belgijskie posiadają uprawnienia dochodzeniowe i wykonawcze, które można uznać za prerogatywy wykraczające poza zakres przepisów powszechnie obowiązujących, stanowi przedmiot sporu (zob. część C i D niniejszej opinii). Jednakże nawet jeśli organy te dysponują takimi uprawnieniami, to nie wynika to z faktu, że są one zwolnione z obowiązku wykazania, iż w drodze powództwa o zaniechanie bronią one własnych interesów lub własnego prawa.

35 Zobacz analogicznie wyrok z dnia 11 kwietnia 2013 r., Sapir i in., C-645/11, EU:C:2013:228, pkt 36.

36 Zobacz pkt 29 niniejszej opinii.

37 Zobacz pkt 35 niniejszej opinii.

38 Zobacz pkt 46 niniejszej opinii.

C. W przedmiocie uprawnień dochodzeniowych

48. W wyroku *Sunico i in.*³⁹ Trybunał wypowiedział się w przedmiocie wpływu wykonywania uprawnień dochodzeniowych na kwalifikację prawną sporu jako należącego do spraw cywilnych i handlowych. To zatem w świetle wniosków płynących z tego wyroku można zbadać argumentację jednej z pozwanych, zgodnie z którą władze belgijskie mogą wykorzystać swoje własne ustalenia i oświadczenia jako dowody prawne w taki sposób, że zasadniczą część akt sprawy stanowi szereg sprawozdań i ustaleń państwowych inspektorów. Władze belgijskie przedstawiły również, jako dowody, skargi konsumentów, a miały dostęp do takich dokumentów, ponieważ otrzymują je za pośrednictwem swojej własnej strony internetowej/adresu elektronicznego, występując w charakterze „organów”.

1. Wyrok *Sunico i in.*

49. W sprawie, w której zapadł wyrok *Sunico i in.*⁴⁰, organ władzy publicznej państwa członkowskiego zwrócił się do organów innego państwa członkowskiego o udzielenie informacji na temat pozwanych, zgodnie z rozporządzeniem nr 1798/2003/WE⁴¹, przed wniesieniem do sądu krajowego powództwa o naprawienie szkody spowodowanej oszustwem w zakresie podatku od wartości dodanej. To właśnie w tym kontekście pojawiło się pytanie, czy fakt żądania takich informacji miał wpływ na charakter stosunków prawnych między stronami sporu w sposób powodujący jego wyłączenie z zakresu pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”⁴².

50. W opinii przedstawionej w tej sprawie⁴³ rzecznik generalna J. Kokott uznała, że informacje, którymi dysponował Trybunał, nie pozwalały na ustalenie, czy – a jeśli tak, to w jakim zakresie – wniosek o udzielenie informacji miał również znaczenie dla sprawy w postępowaniu głównym. Tymczasem rzecznik generalna podkreśliła, że wniosek o udzielenie informacji stanowi instrument, który nie przysługuje powodowi będącemu podmiotem prawa prywatnego. W konsekwencji, gdyby zgodnie z krajowym prawem procesowym dopuszczalne było wykorzystanie przez organ władzy publicznej tych informacji i dowodów zebranych w ramach tej sprawy dzięki jego prerogatywom władzy publicznej, organ ten nie znajdowałby się wobec pozwanych w takiej samej sytuacji jak podmiot prawa prywatnego.

51. Trybunał potwierdził w wyroku *Sunico i in.*⁴⁴, że z akt sprawy nie wynika, by w ramach sprawy rozpatrywanej w postępowaniu głównym organ władzy publicznej korzystał z dowodów uzyskanych w oparciu o wykonywanie swoich prerogatyw w zakresie władztwa publicznego. Trybunał orzekł, że do sądu odsyłającego należy „ustalenie, czy miało to miejsce w tym wypadku, i w razie potrzeby, czy [ten organ władzy publicznej] znalazł się w tej samej sytuacji co podmiot prawa prywatnego w kontekście jego powództwa przeciwko [pozwanym w sporze w postępowaniu głównym]”⁴⁵.

52. Chociaż w wyroku tym odwołano się do konkretnego punktu opinii rzecznik generalnej, w doktrynie wskazano, że Trybunał przyjął rozwiązanie mniej kategoryczne niż rozwiązanie proponowane w tej opinii⁴⁶.

39 Wyrok z dnia 12 września 2013 r., C-49/12, EU:C:2013:545.

40 Wyrok z dnia 12 września 2013 r., C-49/12, EU:C:2013:545.

41 Rozporządzenie Rady z dnia 7 października 2003 r. w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie podatku od wartości dodanej i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 218/92 (Dz.U. 2003, L 264, s. 1).

42 Zobacz wyrok z dnia 12 września 2013 r., *Sunico i in.*, C-49/12, EU:C:2013:545, pkt 42.

43 Zobacz opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie *Sunico i in.*, C-49/12, EU:C:2013:231, pkt 45.

44 Wyrok z dnia 12 września 2013 r., C-49/12, EU:C:2013:545.

45 Zobacz wyrok z dnia 12 września 2013 r., *Sunico i in.*, C-49/12, EU:C:2013:545, pkt 42, 43. Wyróżnienie własne.

46 Zobacz podobnie I. De Troyer, „De fiscus in burger”: nieuwe wegen voor de inning van belastingen in het buitenland?, *Tijdschrift voor fiscaal recht*, 2015, tom 481, s. 426, pkt 10.

53. Ja również rozumiem ten wyrok w ten sposób, że aby spór został wyłączony z zakresu pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”, nie wystarczy wskazać przepisy krajowe, które in abstracto umożliwiają organowi władzy publicznej uzyskanie dowodów zebranych dzięki jego prerogatywom władztwa publicznego i korzystanie z nich w ramach sporu. Nie wystarczy również stwierdzić, że dowody te zostały wykorzystane w tym sporze. Aby spór ten został wyłączony z zakresu tego pojęcia, należałoby również ustalić, czy in concreto, ze względu na posłużenie się tymi dowodami, organ władzy publicznej nie znajdował się w takiej samej sytuacji jak podmiot prawa prywatnego w ramach analogicznego sporu.

2. Zastosowanie wniosków płynących z wyroku *Sunico i in.*

54. Na wstępie należy wyjaśnić, że okoliczność, iż władze belgijskie przedstawiły skargi konsumentów jako dowody, nie oznacza, że władze te znajdowały się w sytuacji odmiernej od sytuacji podmiotu prawa prywatnego w ramach analogicznego sporu. Choć bowiem stowarzyszenie ochrony konsumentów jest podmiotem prawa prywatnego i nie wykonuje prerogatyw władztwa publicznego, może ono otrzymywać takie skargi i korzystać z nich w sporach z przedsiębiorcami.

55. Wątpliwości w tym kontekście może jednak budzić okoliczność, że organ władzy publicznej posiada uprawnienia dochodzeniowe w ścisłym tego słowa znaczeniu, co pozwala temu organowi na uzyskanie dowodów w sposób analogiczny do organów policyjnych. Uważam, że korzystanie z takich uprawnień wiąże się z wykonywaniem prerogatyw władztwa publicznego. Spór z organem władzy publicznej, w którym poszkodowany domaga się naprawienia szkody spowodowanej przez gromadzenie dowodów, nie byłby co do zasady objęty zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012, ponieważ chodziłoby o odpowiedzialność za działania i zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej.

56. Jednakże wykorzystanie dowodów zgromadzonych dzięki prerogatywom władztwa publicznego w ramach sporu nie wpływa automatycznie ani na stosunek prawny występujący między stronami tego sporu, ani na jego przedmiot.

57. Podmiot prawa prywatnego może bowiem również wykorzystywać dowody zgromadzone przez organ władzy publicznej w wykonaniu jego prerogatyw władztwa publicznego. Na przykład w sporze przeciwko sprawcy wypadku drogowego poszkodowany w wypadku może przedstawić dokumenty sporządzone przez organ policyjny. Jeżeli ten poszkodowany nie posiada takich dokumentów, może on co do zasady zwrócić się do sądu krajowego o zobowiązanie organu do przedstawienia tych dokumentów dla celów tego sporu. Podobnie uczestnik rynku może wszcząć spór w dziedzinie prawa konkurencji, w ramach którego występuje z powództwem „follow-on”, wspierając je powołaniem się na decyzję stwierdzającą naruszenie przepisów tego prawa⁴⁷. Jest oczywiste, że tego rodzaju spory zachowują swój cywilny i handlowy charakter i należą do zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012.

58. Okoliczność, że dokument sporządzony przez organ władzy publicznej w ramach jego uprawnień ma szczególną wartość dowodową, nie podważa oczywistości tego stwierdzenia. To bowiem przepisy mające zastosowanie również w sporach między podmiotami prawa prywatnego przyznają taką wagę niektórym kategoriom dowodów.

⁴⁷ Zobacz, dla zilustrowania tej hipotezy, wyrok z dnia 21 maja 2015 r., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, pkt 10.

59. Ponadto uznanie, że spór wszczęty przez organ władzy publicznej jest wyłączony z zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012 ze względu na to, iż organ ten posłużył się dowodami zebranymi dzięki jego prerogatywom, osłabiłoby praktyczną skuteczność jednego z modeli wdrażania ochrony konsumentów uznanych przez prawodawcę Unii⁴⁸. W tym modelu, w odróżnieniu od modelu, w którym sam organ administracyjny rozstrzyga w przedmiocie konsekwencji naruszenia, organ administracyjny jest odpowiedzialny za obronę interesu konsumentów przed sądami krajowymi.

60. Niemniej jednak organ władzy publicznej może mieć uprawnienia pozwalające mu na posłużenie się dowodami z wyłączeniem podmiotów prawa prywatnego. Przykładowo prawo krajowe może przewidywać, że dowody zgromadzone przez organ są poufne i że to ten organ decyduje o ich ewentualnym ujawnieniu. Podobnie zgodnie z krajowym prawem procesowym różne zasady mogą być stosowane w odniesieniu do zakwestionowania przez drugą stronę sporu tych samych dowodów, w zależności od tego, czy zostały one przedstawione przez organ władzy publicznej, czy przez podmiot prawa prywatnego.

61. Są to sytuacje, które moim zdaniem stanowią odpowiednik sytuacji rozważanej w wyroku *Sunico i in.*⁴⁹, a mianowicie sytuacji, w której ze względu na wykorzystanie pewnych dowodów organ władzy publicznej nie znajduje się w takiej samej sytuacji jak podmiot prawa prywatnego w ramach analogicznego sporu. Tymczasem nic nie wskazuje na to, że w sprawie rozpatrywanej w postępowaniu głównym zaistniała sytuacja mogąca spowodować wyłączenie sporu stanowiącego przedmiot postępowania głównego z zakresu stosowania tego rozporządzenia.

62. Dla dopełnienia wywodu nie należy zapominać, że sytuacja opisana w wyroku *Sunico i in.*⁵⁰ dotyczyła okoliczności, w których spór a priori objęty zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” został z niego wyłączony ze względu na użycie pewnych dowodów przez jedną ze stron tego sporu. Jestem jednak zdania, że w większości przypadków fakt, iż niektóre dowody są dostępne wyłącznie dla organu władzy publicznej, wynika z okoliczności, że stosunek pomiędzy tym organem a daną osobą nie przypomina ab initio relacji występującej między jednostkami.

D. W przedmiocie kompetencji w ramach postępowania egzekucyjnego

63. W ramach czwartego żądania władze belgijskie zwróciły się do sądu odsyłającego o nałożenie kary pieniężnej w określonej kwocie za każde naruszenie od chwili doręczenia orzeczenia sądowego kończącego spór w postępowaniu głównym. W piątym żądaniu władze te wniosły również o orzeczenie, że naruszenia można będzie stwierdzić w zwykłym protokole sporządzonym przez zaprzysiężonego urzędnika. To ostatnie żądanie, zdaniem jednej z pozwanych, oznacza, że również w ramach postępowania egzekucyjnego władze belgijskie posiadają kompetencje, którymi nie dysponuje żadna ze zwykłych stron sporów w sprawach cywilnych lub handlowych.

64. Natomiast ani sąd odsyłający, ani strony nie wyrażają wątpliwości co do tego, że żądanie dotyczące kary pieniężnej należnej za przyszłe naruszenia może spowodować wyłączenie sporu stanowiącego przedmiot postępowania głównego oraz orzeczenia wydanego w wyniku tego sporu z zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012. Tymczasem żądanie dotyczące nałożenia kary pieniężnej jest powiązane z żądaniem dotyczącym stwierdzenia przyszłych naruszeń w zwykłym protokole. W pierwszej kolejności przeanalizuję kwestię, czy spór, w ramach którego wniesiono o nałożenie takiej kary pieniężnej, należy do zakresu stosowania tego rozporządzenia.

⁴⁸ Zobacz pkt 44 niniejszej opinii.

⁴⁹ Wyrok z dnia 12 września 2013 r., C-49/12, EU:C:2013:545.

⁵⁰ Wyrok z dnia 12 września 2013 r., C-49/12, EU:C:2013:545.

1. Kara pieniężna za przyszłe naruszenia

65. Z wyroku *Realchemie Nederland*⁵¹ wynika, że objęcie zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012 orzeczenia sądowego dotyczącego grzywny nałożonej za naruszenie zakazu orzeczonego w innym orzeczeniu sądowym zależy nie od charakteru tego środka, lecz od charakteru praw, których ochronę on zapewnia. Idąc tym samym tokiem rozumowania w wyroku *Bohez*⁵², Trybunał orzekł, że ze względu na charakter praw, których ochronę zapewnia kara pieniężna, w zakres pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu rozporządzenia poprzedzającego rozporządzenie nr 1215/2012 nie wchodzi egzekucja kary pieniężnej zarządzona w orzeczeniu dotyczącym prawa do pieczy nad dzieckiem i prawa do osobistej styczności z dzieckiem w celu zapewnienia poszanowania tego prawa do osobistej styczności z dzieckiem przez osobę sprawującą pieczę nad dzieckiem. Zgodnie z tym wyrokiem taka egzekucja jest natomiast objęta zakresem stosowania rozporządzenia nr 2201/2003⁵³.

66. To prawda, że linia orzecznicza, w którą wpisują się te wyroki, została rozwinięta głównie w kontekście odesłań prejudycjalnych dotyczących środków zabezpieczających⁵⁴ lub tymczasowych⁵⁵ objętych odrębnym orzeczeniem, o którego wykonanie wystąpiono⁵⁶, lub takich środków wnioskowanych w odrębnym postępowaniu w przedmiocie środków tymczasowych⁵⁷. Natomiast z niniejszego odesłania prejudycjalnego nie wynika wyraźnie, że w niniejszej sprawie chodzi o środek zabezpieczający lub tymczasowy.

67. Niemniej jednak w tym kontekście należy odróżnić wyrok *Bohez*⁵⁸, w którym pojawiła się kwestia zapłaty kary pieniężnej, nałożonej przez sąd państwa członkowskiego pochodzenia, orzekający co do istoty w przedmiocie prawa do osobistej styczności z dzieckiem w celu zapewnienia skuteczności tego prawa. Ta kara pieniężna odpowiadała określonej kwocie, którą należało zapłacić za każdy dzień naruszenia prawa do osobistej styczności z dzieckiem.

68. Winieniem zauważyć, że władze belgijskie wydają się podnosić podobne żądanie w sporze w postępowaniu głównym. Sąd odsyłający z pewnością nie dostarcza dodatkowych wskazówek w odniesieniu do żądania dotyczącego kary pieniężnej. Co się tyczy rządu belgijskiego, wyjaśnia on, że ta kara pieniężna ma zastosowanie jedynie w odniesieniu do naruszeń określonych przez sąd krajowy po rozpoznaniu sporu w postępowaniu głównym. Ze sformułowania żądania nałożenia kary pieniężnej wynika również, że ma ono na celu zagwarantowanie skuteczności orzeczenia sądowego, o którego wydanie zwracają się władze belgijskie, w zakresie, w jakim orzeczenie to dotyczyło będzie zaniechania nieuczciwych praktyk rynkowych lub nieuczciwych praktyk handlowych.

69. Ponadto belgijski kodeks postępowania cywilnego zawiera rozdział XXIII, zatytułowany „Kara pieniężna”, w którym art. 1385 bis stanowi, że na wniosek strony sąd może w stosownym przypadku zasądzić od drugiej strony, w razie niewykonania orzeczonego zobowiązania głównego, zapłatę sumy pieniężnej, zwanej karą pieniężną, bez uszczerbku ewentualnie zasądzonego dla odszkodowania. Zgodnie z art. 1385 ter tego kodeksu sąd może zasądzić karę pieniężną w szczególności w określonej wysokości za każde naruszenie. Chociaż sąd odsyłający nie wskazuje, czy żądanie władz belgijskich jest

51 Zobacz wyrok z dnia 18 października 2011 r., C-406/09, EU:C:2011:668, pkt 40–42, 44.

52 Zobacz wyrok z dnia 9 września 2015 r., C-4/14, EU:C:2015:563, pkt 33, 37, 39.

53 Rozporządzenie Rady z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz.U. 2003, L 338, s. 1).

54 Zobacz wyrok z dnia 27 marca 1979 r., de Cavel, C-143/78, EU:C:1979:83, pkt 2, przytoczony przez Trybunał w wyroku z dnia 18 października 2011 r., *Realchemie Nederland*, C-406/09, EU:C:2011:668.

55 Zobacz wyrok z dnia 17 listopada 1998 r., Van Uden, C-391/95, pkt 33, także przytoczony przez Trybunał w wyroku z dnia 18 października 2011 r., *Realchemie Nederland*, C-406/09, EU:C:2011:668.

56 Zobacz wyroki: z dnia 27 marca 1979 r., de Cavel, C-143/78, EU:C:1979:83, pkt 2; z dnia 18 października 2011 r., *Realchemie Nederland*, C-406/09, EU:C:2011:668, pkt 35.

57 Zobacz wyrok z dnia 17 listopada 1998 r., Van Uden, C-391/95, pkt 33.

58 Zobacz także wyrok z dnia 9 września 2015 r., *Bohez*, C-4/14, EU:C:2015:563, pkt 49.

oparte na tym przepisie, wydaje się, że jego treść odpowiada w pełni treści tego, czego żądają te organy. Wyrok Bohez⁵⁹ jest więc tym bardziej istotny w kontekście niniejszego odesłania prejudycjalnego: kara pieniężna, o której mowa w tym wyroku, została nałożona na podstawie art. 1385 bis belgijskiego kodeksu postępowania cywilnego.

70. Z uwagi na linię orzecniczą, w którą wpisuje się wyrok Bohez⁶⁰, można podnieść, że jeżeli zakres pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” obejmuje spór, w ramach którego organy żądają, po pierwsze, stwierdzenia istnienia nieuczciwych praktyk rynkowych lub nieuczciwych praktyk handlowych, a po drugie, nakazania zaniechania tych praktyk, spór ten nadal należy do zakresu tego pojęcia również w sytuacji, gdy żądanie dotyczy nałożenia kary pieniężnej w celu zapewnienia przestrzegania orzeczenia sądowego wydanego po jego rozpoznaniu.

71. Co prawda nie należy tracić z pola widzenia hipotezy wspomnianej w pkt 22 niniejszej opinii, zgodnie z którą spór jest wyłączony z zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012 ze względu na podstawę powództwa wniesionego w ramach tego sporu lub mające do niego zastosowanie zasady postępowania. Z art. 1385 bis belgijskiego kodeksu postępowania cywilnego wynika jednak, że kara pieniężna, o której nałożenie władze tego państwa członkowskiego wnoszą przed sądem odsyłającym, wydaje się stanowić zwykły środek postępowania cywilnego, o którego zastosowanie mogą wnieść również jednostki. W konsekwencji ani sformułowanie żądania nałożenia takiej kary pieniężnej, ani fakt wystąpienia o wykonanie orzeczenia sądowego uwzględniającego to żądanie nie stanowią przejawów wykonywania prerogatyw władztwa publicznego.

72. Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, powództwo, w ramach którego organy władzy publicznej wnoszą o nałożenie kary pieniężnej w określonej wysokości za każde naruszenie stwierdzone od chwili doręczenia orzeczenia sądowego, jest objęte zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”, jeżeli, po pierwsze, kara ta ma na celu zapewnienie skuteczności orzeczenia sądowego wydanego w sporze objętym zakresem tego pojęcia, a po drugie, rzeczona kara pieniężna stanowi zwykły środek postępowania cywilnego, o którego zastosowanie mogą wnieść również jednostki lub którego wykonanie nie wymaga posiadania prerogatyw wykraczających poza zakres przepisów powszechnie obowiązujących w stosunkach między jednostkami⁶¹.

2. Stwierdzenie istnienia naruszeń przez organ administracyjny

73. Sąd odsyłający nie przedstawia szczegółowych informacji dotyczących aspektów, które mogą budzić wątpliwości w odniesieniu do piątego żądania strony powodowej, dotyczącego stwierdzenia przyszłych naruszeń w zwykłym protokole sporządzonym przez zaprzysiężonego urzędnika. W konsekwencji, w celu udzielenia użytecznej odpowiedzi temu sądowi, przedstawię – w oparciu o uwagi stron – kilka uwag ogólnych w odniesieniu do tego żądania.

59 Wyrok z dnia 9 września 2015 r., C-4/14, EU:C:2015:563. Co się tyczy tego przepisu belgijskiego kodeksu postępowania cywilnego, zob. również moja opinia w sprawie Bohez, C-4/14, EU:C:2015:233, pkt 42 i przytoczone tam piśmiennictwo.

60 Wyrok z dnia 9 września 2015 r., C-4/14, EU:C:2015:563.

61 Chociaż ani sąd odsyłający, ani strony nie wyrażają wątpliwości co do środków w postaci publikacji, dla dopełnienia wyводу pragnę zauważyć, że nie są one również wyłączone z zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012. Zostały one bowiem przewidziane w szczególności w art. 14 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 lipca 2013 r. i wydają się stanowić zwykły środek postępowania cywilnego, o którego zastosowanie mogą wnieść jednostki. Spór, w którym zażądano zastosowania tego rodzaju środków, nie dotyczy zatem w żaden sposób wykonywania prerogatyw wykraczających poza zakres przepisów powszechnie obowiązujących w stosunkach między jednostkami. Ponadto, chociaż środki te różnią się od kary pieniężnej, mają one na celu zapewnienie skuteczności orzeczenia sądowego stwierdzającego nieuczciwe praktyki handlowe. W tym względzie w art. 11 ust. 2 dyrektywy 2005/29 przewidziano, że w celu usunięcia trwałych skutków praktyk, których zaprzestanie zostało nakazane prawomocnym orzeczeniem, państwa członkowskie mogą przewidzieć nakazanie publikacji tego orzeczenia lub nakazanie publikacji sprostowania. Nic nie wskazuje na to, by chodziło o środki zastrzeżone dla organów władz publicznych.

74. Piąte żądanie władz belgijskich wydaje się mieć na celu umożliwienie im samodzielnego stwierdzenia istnienia naruszeń karanych karą pieniężną, bez konieczności zwracania się do komornika lub podejmowania innych środków w tym celu. W tym samym duchu rząd belgijski wskazał na rozprawie, że jeżeli sąd krajowy oddali piąte żądanie, władze belgijskie, aby dokonać takich ustaleń, będą musiały skorzystać z usług komornika. Podobnie pozwane utrzymują, że w przeciwieństwie do organu belgijskiego podmiot prawa prywatnego musi na przykład skorzystać z usług komornika i musi w razie potrzeby wykazać naruszenia przed sądem rozpoznającym sprawę.

75. Pragnę przypomnieć, że w wyroku Henkel⁶² Trybunał uznał, iż powództwo o zaniechanie wniesione przez stowarzyszenie ochrony konsumentów należy do zakresu pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”, ponieważ powództwo to zmierza do poddania kontroli sądu stosunków prawa prywatnego. Z uwag stron przedstawionych w poprzednim punkcie niniejszej opinii wynika, że poprzez piąte żądanie władze belgijskie zmierzają do uzyskania kompetencji do stwierdzania istnienia przyszłych naruszeń. Żądanie to, mające w istocie na celu poddanie kontroli tych organów stosunków prawnych, w których uczestniczą pozwane, dotyczy zatem wykonywania prerogatyw władztwa publicznego.

76. Ponadto zgodnie z art. XV.2 WER protokoły sporządzane przez urzędników są autentyczne do czasu przedstawienia dowodu przeciwnego. Dokument sporządzony przez podmiot prawa prywatnego nie ma takiej mocy dowodowej. Tak więc, choć wydaje się, że protokoły te mogą być wykorzystane w ramach postępowania egzekucyjnego, fakt ich sporządzenia należy raczej do etapu gromadzenia dowodów. Jak wskazałem w pkt 55 niniejszej opinii, wykonywanie kompetencji w zakresie gromadzenia dowodów, które wymagają korzystania z prerogatyw wykraczających poza zakres przepisów powszechnie obowiązujących w stosunkach między jednostkami, oznacza wykonywanie prerogatyw władztwa publicznego. Jest tak w szczególności w przypadku, gdy organ władzy publicznej wykonuje kompetencje, za pomocą których pragnie zastąpić komornika, poprzez dokonanie stwierdzenia istnienia naruszeń w sporządzonym przez siebie dokumencie. Spór zmierzający do uzyskania przyznania mu tej kompetencji dotyczy prerogatyw wykraczających poza zakres przepisów powszechnie obowiązujących w stosunkach między jednostkami, w związku z czym przedmiot tego sporu nie pozwala uzasadnić twierdzenia, że należy on do zakresu pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”.

77. Nie można wykluczyć, że przyznanie takiej kompetencji wzmocniłoby skuteczność orzeczenia sądowego wydanego w wyniku sporu objętego zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”. Jednakże żądanie piąte nie dotyczy ani środka zabezpieczającego, ani tymczasowego, ani środka, jaki można rozumieć jako nałożenie na stronę sporu obowiązku zapłaty grzywny⁶³ lub kary pieniężnej⁶⁴, których objęcie zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012 zależy od charakteru praw mających podlegać ochronie na mocy tego prawa lub za pomocą tego środka.

E. Uwagi końcowe

78. Z mojej analizy wynika, po pierwsze, że szczególne okoliczności dotyczące interesu organu władzy publicznej we wniesieniu powództwa nie mogą spowodować wyłączenia z przedmiotowego zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012 sporu takiego jak rozpatrywany w postępowaniu głównym⁶⁵. Po drugie, okoliczność, że organ ten posiada uprawnienia dochodzeniowe, które nie przysługują podmiotom prawa prywatnego, i posługuje się dowodami zebranymi dzięki tym uprawnieniom, również nie powoduje automatycznie wyłączenia tego sporu z przedmiotowego zakresu stosowania

⁶² Zobacz wyrok z dnia 1 października 2002 r., C-167/00, EU:C:2002:555, pkt 30.

⁶³ Zobacz wyrok z dnia 18 października 2011 r., Realchemie Nederland, C-406/09, EU:C:2011:668, pkt 44.

⁶⁴ Zobacz wyrok z dnia 9 września 2015 r., Bohez, C-4/14, EU:C:2015:563, pkt 35.

⁶⁵ Zobacz pkt 47 niniejszej opinii.

rozporządzenia nr 1215/2012⁶⁶. Po trzecie, rzeczony spór jest wyłączony z zakresu stosowania tego rozporządzenia w zakresie, w jakim chodzi o powództwo, w ramach którego organy władzy publicznej żądają przyznania im prerogatyw wykraczających poza zakres przepisów powszechnie obowiązujących w stosunkach między jednostkami, a mianowicie uprawnienia do stwierdzania istnienia naruszeń⁶⁷.

79. Muszę jeszcze uściślić, że chociaż spór w postępowaniu głównym nie jest objęty zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012 w odniesieniu do piątego żądania, to nie jest on jednak z niego wyłączony w odniesieniu do pozostałych żądań⁶⁸.

V. Wnioski

80. W świetle powyższych rozważań proponuję Trybunałowi, by na pytanie przedstawione przez hof van beroep te Antwerpen (sąd apelacyjny w Antwerpii, Belgia) odpowiedział następująco:

Artykuł 1 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że spór, w ramach którego dochodzi do wniesienia przez organy władzy publicznej jednego państwa członkowskiego przeciwko podmiotom prawa prywatnego mającym siedzibę w innym państwie członkowskim powództwa zmierzającego do uzyskania stwierdzenia istnienia naruszeń, które stanowią nieuczciwe praktyki handlowe, do nakazania zaniechania takich naruszeń, do zarządzenia środka w postaci publikacji orzeczenia na koszt pozwanych i nałożenia kary pieniężnej w wysokości określonej za każde przyszłe naruszenie, jest objęty zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu tego przepisu.

Spór taki nie jest natomiast objęty zakresem tego pojęcia w zakresie, w jakim chodzi o powództwo, w ramach którego organy władzy publicznej żądają przyznania im prerogatyw wykraczających poza zakres przepisów powszechnie obowiązujących w stosunkach między jednostkami.

⁶⁶ Zobacz pkt 60, 61 niniejszej opinii.

⁶⁷ Zobacz pkt 75, 77 niniejszej opinii.

⁶⁸ Z wyroku z dnia 21 kwietnia 1993 r., Sonntag, C-172/91, EU:C:1993:144, pkt 6, 14–16, 21, można bowiem wywnioskować, że rozporządzenie nr 1215/2012 stosuje się również do orzeczeń wydanych w sprawach cywilnych przez sąd karny, które zawierają tezy karne i cywilne. W takim przypadku wyłącznie rozstrzygnięcia cywilne są objęte zakresem stosowania tego rozporządzenia. Ponadto zgodnie z moją interpretacją wyroku z dnia 27 lutego 1997 r., van den Boogaard, C-220/95, EU:C:1997:91, pkt 21, jest również możliwe, że jedynie niektóre aspekty orzeczenia wydanego przez sąd cywilny są objęte zakresem stosowania wspomnianego rozporządzenia. To samo dotyczy zasadniczo sytuacji, w której tylko niektóre aspekty sporu są objęte zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych”.